

Høringsinstansene i henhold til liste

Vår dato: 23.03.2018
Vår referanse: 18/36 - 3
Deres dato:
Deres referanse:

Høring - forslag til endring av forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør

1. Innledning

Landbruksdirektoratet sender på høring vedlagte forslag til endring i forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør av 29. juni 2007 nr. 904 (satsforskriften) gjeldende fra 1. juli 2018.

Høringsfristen er fredag 11. mai 2018.

Forslaget omfatter nye satser for avgifter og tilskudd i pris- og biproduktgrupper (se tabell 1 under), nye innfraktsatser, ny sats for kapitalgodtgjørelse (66 øre/liter), ny sats for produksjonsfløte (21 kr/liter) og ny sats for prognosert tilvirkningsverdi på smør (50,27 kr/kg).

Tabell 1: Fra gjeldende til foreslåtte nye PU-satser (kr/liter)*

	Gjeldende satser	Foreslåtte endringer i denne høringen	Foreslåtte nye satser fra 1. juli 2018
Prisgruppe 1 (sure smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 2 (ikke smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	1,92	0,02	1,94
Prisgruppe 3 (søte smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 4 (ferske oster unntatt mysoster dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 5 (modnede oster og mysoster dagligvaremarkedet)	-0,29	0,02	-0,27
Prisgruppe 6 (geitemelksprodukter dagligvaremarkedet)	-0,29	0,02	-0,27
Prisgruppe 7 (tørrmelk og kasein)	-0,94	0,04	-0,90
Prisgruppe 8 (flytende melkeprodukter industrimarkedet)	-0,95	0,04	-0,91

Prisgruppe 9 (ferske oster unntatt mysoster industrimarkedet)	-0,95	0,04	-0,91
Prisgruppe 10 (modnede oster og mysoster industrimarkedet)	-1,06	0,04	-1,02
Prisgruppe 11 (geitemelksprodukter industrimarkedet)	-0,95	0,04	-0,91
Prisgruppe 12 (oster og geitemelksprodukter merkevareeksportmarkedet)	-0,84	0,02	-0,82
Biproduktgruppe 1 (kremfløteprodukter dagligvaremarkedet)	13,57	0,00	13,57
Biproduktgruppe 2 (smørprodukter dagligvaremarkedet)	-4,28	0,50	-3,78
Biproduktgruppe 3 (smørprodukter industrimarkedet)	-6,87	0,70	-6,17
Biproduktgruppe 4 (mysostprodukter dagligvaremarkedet)	2,22	0,00	2,22
Biproduktgruppe 5 (mysostprodukter industrimarkedet)	2,22	0,00	2,22
Biproduktgruppe 6 (produkter med kjernemelk)	0,00	0,00	0,00

*positive tall er avgift, negative tall er tilskudd

Dersom Landbruks- og matdepartementet (LMD) med virkning fra 1. juli 2018 vedtar endringer i forskrift om prisutjevningsordningen for melk av 29. juni 2007 nr. 832 (prisutjevningsforskriften), kan det medføre at Landbruksdirektoratet må foreta endringer i forhold til vedlagte forslag. Videre vil Landbruksdirektoratet legge til grunn eventuelle føringer i jordbruksoppjøret 2018. Landbruksdirektoratets endelige vedtak om nye satser i prisutjevningsordningen vil også være basert på høring hos aktørene og andre høringsinstanser samt skjønn.

2. Satser i prisutjevningsordningen for melk

2.1 Satser for avgifter og tilskudd i pris- og biproduktgruppene

Landbruksdirektoratet foreslår justeringer av avgifter og tilskudd i pris- og biproduktgruppene. Nye satser fremgår av tabell 1 over. Justeringene begrunnes i endringer i volumprognosene/melkeanvendelsen, felleskostnader og prisdifferensieringen, jf. punkt 2.1.1–2.1.3 nedenfor. Vi legger også til grunn Stortingets behandling av Prop. 133 S (2015–2016) om jordbruksoppjøret 2016 mm., føringer fra LMD ved fastsettelse av endringer i prisutjevningsforskriften fra 1. juli 2016, jf. brev av 20. juni 2016, og brev fra LMD av 3. april 2017.

2.1.1 Volumprognoser og melkeanvendelse

Landbruksdirektoratets forslag til volumprognoser per pris- og biproduktgruppe er basert på historisk utvikling, generell markedsinformasjon og volumprognoser fra Q-meieriene vedrørende konkurransefremmende tilskudd for satsperioden 2018–2019. Som følge av avvik mellom sum behov for melk i prisgruppene og prognose for meierileveranser fra Tine Råvare, er det foretatt justeringer i enkelte av prisgruppene i samråd med markedsregulator. Landbruksdirektoratet har på grunnlag av ovennevnte, skjønnsmessig utarbeidet forslag til volumprognoser for felleskostnadene og for pris- og biproduktgruppene (dvs. én samlet prognose for alle aktørene) for satsperioden 2018–2019.

Landbruksdirektoratets forslag til volumprognoser var i brev av 15. februar 2018 basert på en prognosert meierileveranse på ca. 1 489 mill. liter kumelk og ca. 18,8 mill. liter geitemelk for satsperioden 2018–2019. Landbruksdirektoratet ba alle aktørene komme med innspill til vårt forslag til volumprognoser, og har mottatt ett innspill. Etter innspill fra markedsregulator reduseres volum melk i prisgruppe 7 (tørrmelk) med 6 mill. liter, og

økes med 3 mill. liter i prisgruppe 5 (modnede oster i dagligvaremarkedet) og 3 mill. liter i prisgruppe 10 (modnede oster i industrimarkedet).

Landbruksdirektoratet vil følge nøye med på eventuelle endringer fra Tine Råvare i kumelkprognosene frem mot tidspunkt for vedtak av satsene. Dersom det blir endringer i prognosene, kan det få konsekvenser for nivået på satsene.

Landbruksdirektoratets forslag til volumprognoser for satsperioden 2018–2019 innebærer en dårligere melke- og biproduktanvendelse i forhold til gjeldende satsgrunnlag på 3,5 øre/liter melk. Isolert sett er melkeanvendelsen 3,7 øre/liter dårligere og biproduktanvendelsen 0,2 øre/liter bedre enn i volumprognosene for gjeldende sats. Dårligere melke-/biproduktanvendelse innebærer at ordningen får lavere inntekter og/eller høyere kostnader.

2.1.2 Felleskostnader og likviditet

Landbruksdirektoratet har foretatt beregninger for å anslå ordningens felleskostnader og fellesinntekter, herunder forhold knyttet til likviditetssituasjonen for kommende satsperiode, jf. vedlagte tabell 1. I beregningene inngår også distribusjonstillegg og generell korreksjon, der satsene er fastsatt i prisutjevningforskriften.

Landbruksdirektoratet foreslår å legge disse beregningene til grunn for satsfastsettelsen.

Satser for innfrakttillegg foreslås endret. Se nærmere omtale under punkt 2.3.

Satsene for distribusjonstillegg for Nord-Norge og skolemilk foreslås videreført uendret.

Sats for kapitalgodtgjørelse foreslås endret. Se nærmere omtale under punkt 2.2.

Vi har anslått administrasjonskostnadene som belastes ordningen for satsperioden 2018–2019 til 11,4 mill. kroner. Økningen på 2,2 prosent i forhold til inneværende år, er i hovedsak justering med bakgrunn i pris- og lønnsvekst per år, jf. Prop. 1 S (2017–2018).

For inneværende periode er det lagt inn en oppbygging av likviditeten tilsvarende 1 øre/liter. For kommende periode foreslår vi ingen oppbygging eller nedbygging av likviditeten. Landbruksdirektoratet vil frem til vedtakstidspunktet vurdere om mer oppdaterte prognoser tilsier at det bør gjøres endringer i likviditeten. En likviditetsendring vil kunne gi endringer også i avgifter og tilskudd.

Biproduktinntekter og likviditetsendring inngår i beregningen av netto felleskostnader i vedlagte tabell 1. Samlet blir netto felleskostnader for kommende satsperiode på 22,9 øre/liter melk, noe som er en reduksjon på 1,6 øre/liter sammenlignet med inneværende periode.

2.1.3 Prisdifferensiering

Prisdifferensieringen har som formål å regulere prisen på melk som råvare til ulike anvendelser, for å sikre melkeuttaket og produsentenes mulighet til å realisere jordbruksavtalens målpris på melk.

Landbruksdirektoratet har i forslaget til satser på vanlig måte vurdert differensieringen mellom de ulike gruppene og beregnet endringer i felleskostnadene som følge bl.a. av nye prognoser. Vi har i tillegg sett hen til innspill fra markedsregulator om mulig prisoppnåelse i de ulike pris- og biproduktgruppene samt importsituasjonen.

Differensieringen fremgår av vedlagte tabell 2 og 3. Dårligere melke- og biproduktanvendelse og økte felleskostnader vil også komme som tillegg til differensieringen og påvirke endelige, nye satser i prisgruppene, jf. punkt 2.1.1 og 2.1.2.

Vi viser videre til Stortingets behandling av Prop. 133 S (2015–2016) med vedtak blant annet om avvikling av satsene i prisgruppe 1 (sure smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet) og prisgruppe 4 (ferske oster unntatt mysoster dagligvaremarkedet) fra 1. juli 2016. Satsene i prisgruppe 1 og 4 foreslås derfor videreført i null for satsperioden 2018–2019.

I LMDs fastsettelsesbrev av 20. juni 2016 fremgår det at satsene i eksisterende utjevningssatser tilpasses og harmoniseres i perioden 1. juli 2016 til 1. juli 2020. Prisgruppene 1, 3 og 4 vil ut fra dette inngå i en og samme prisgruppe fra 1. juli 2020. Satsen i prisgruppe 3 foreslås derfor også videreført på 0 kr/liter i kommende satsperiode. Satsene i prisgruppene 5 og 6 ble harmonisert og fikk lik sats fra 1. juli 2016. Videre skal satsene i industrigruppene 7, 8, 9, 10 og 11 harmoniseres, hvorav det ble foretatt en delvis harmonisering fra 1. juli 2016. For kommende satsperiode foreslår vi uendret differensiering for satsene i prisgruppe 7, 8, 9, 10 og 11, noe som innebærer reduserte tilskuddssatser på 4 øre/liter i disse gruppene.

I LMDs fastsettelsesbrev av 20. juni 2016 er det vedtatt at eksportstøtten skal nedtrappes frem mot 2020. I henhold til brevet skulle det reduseres 25 prosent i eksportstøtten fra 1. juli 2016 og 25 prosent fra 1. juli 2017, for deretter å beholde nivået på eksportstøtten frem til 1. juli 2020. Landbruksdirektoratet har vedtatt satsreduksjoner i prisgruppe 12 både fra 1. juli 2016 og 1. juli 2017 i forbindelse med satsfastsettelsene for disse årene. Ettersom satsen i prisgruppe 5 er foreslått redusert med 2 øre/liter for satsperioden 2018–2019, jf. nedenfor, foreslår vi å redusere også satsen i prisgruppe 12 (oster og geitemelksprodukter merkevareeksportmarkedet) med 2 øre/liter, noe som medfører samme nivå på eksportstøtten for kommende satsperiode som i gjeldende satser. Satsen i prisgruppe 12 foreslås derfor på 0,82 kr/liter melk for satsperioden 2018–2019.

Det har vært en nedadgående trend i forbruket av drikkemelk over mange år. I årene 2008–2017 var gjennomsnittlig årlig volumreduksjon i prisgruppe 2 på 1,0 prosent. Fra 2016 til 2017 var nedgangen på 3,3 prosent. Landbruksdirektoratet foreslår derfor å redusere prisdifferensieringen for prisgruppe 2 (ikke smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet) med 2 øre/liter, og avgiftssatsen settes dermed til 1,94 kr/liter i kommende satsperiode.

Volumutviklingen i prisgruppe 5 har vist en økning på gjennomsnittlig 3,4 prosent per år i perioden 2008–2015. I årene 2016 og 2017 har det imidlertid vært en volummessig nedgang i gruppen på henholdsvis 3,4 og 4,9 prosent. Landbruksdirektoratet foreslår derfor å redusere prisdifferensieringen for prisgruppe 5 (modnede oster og mysoster dagligvaremarkedet) og prisgruppe 6 (geitemelksprodukter dagligvaremarkedet) med 2 øre/liter, og tilskuddssatsene for disse to gruppene settes dermed til 0,27 kr/liter i kommende satsperiode.

Det er forventet økt etterspørsel etter melkefett fremover. Ut fra en helhetlig vurdering av markedssituasjonen samt behov for å finansiere andre endringer i ordningen, foreslår Landbruksdirektoratet endringer i satsene i biproduktgruppene for smør (B2–B3). Endringene må ses i sammenheng med forslaget om å øke produksjonsfløteverdien, jf. punkt 3. Landbruksdirektoratet foreslår å redusere tilskuddssatsen i biproduktgruppe 2

(smørprodukter dagligvaremarkedet) med 50 øre/liter til 3,78 kr/liter og redusere tilskuddssatsen i biproduktgruppe 3 (smørprodukter industrimarkedet) med 70 øre/liter til 6,17 kr/liter.

2.1.4 Oppsummering vedrørende endring av satser i pris- og biproduktgruppene

Oppsummert innebærer Landbruksdirektoratets høringsforslag at prisgruppene får økt avgiftene eller redusert tilskuddene med gjennomsnittlig 2,2 øre/liter i kommende satsperiode.

Utrekningen av gjeldende satser for prisgruppene fremgår i vedlagte tabell 2 og for biproduktgruppene i vedlagte tabell 3.

2.2. Kapitalgodtgjørelse

Landbruksdirektoratet viser til brev fra LMD av 3. april 2017 bl.a. om ny beregningsmodell for sats til spesiell kapitalgodtgjørelse. Tilskuddet gis til meieriselskap som ikke er tilknyttet Tine SA, og som i egen foredling anvender melk kjøpt direkte fra primærprodusent. Modellen som satsen skal beregnes ut fra er basert på historisk gjennomsnitt. Satsen skal beregnes som et gjennomsnitt av Tine Industris utbetaling de tre foregående år med et tillegg på 5 øre/liter.

De siste tre årene har Tine Industris utbetaling til produsent i snitt vært 61 øre/liter (59 øre/liter i 2015, 66 øre/liter i 2016 og 57 øre/liter i 2017). Landbruksdirektoratet foreslår derfor at satsen settes til 66 øre/liter. Dette innebærer en økt sats på 5 øre/liter sammenlignet med gjeldende satsperiode.

2.3 Innfrakttillegg

Modellen for beregning av innfraktsatser ble sist oppdatert gjeldende fra 1. juli 2017. Landbruksdirektoratet viser til brev fra LMD av 3. april 2017 om ny beregningsmodell for innfrakttilskudd, samt til tilhørende høringsnotat av 6. februar 2017, med ytterligere presiseringer.

Per 1. juli 2017 ble beregningsgrunnlaget i modellen oppdatert med data for meieristruktur, innfraktkostnader, hentepunkter, melkevolum, kommunestruktur og kjøreruter. Kostnadsnivået ble oppdatert til 2015/2016-nivå. Antall basismeierier i modellen ble oppdatert, og markedsregulators anlegg per 1. juli 2017 ble lagt til grunn. Minimumssatsen ble satt til 11 øre per liter. Med bakgrunn i disse endringene ble det fastsatt nye innfraktsatser fra 1. juli 2017. Som følge av sammenslåing av kommuner fra 1. januar 2018, ble berørte kommunesatser oppdatert fra 1. januar 2018.

Landbruksdirektoratet foretar ordinært en løpende vurdering av satsene for innfrakttillegg basert på relevante årlige kostnadsendringer. Vi har tidligere hentet inn Statistisk sentralbyrås (SSB) kostnadsindeks for lastebiltransport (tankbil, 3-akslet bil *uten* henger) og Tines kostnadsendringer for inntransport av melk, og lagt til grunn den laveste kostnadsøkningen av disse. Etersom beregningsgrunnlaget i innfraktmodellen ble oppdatert i 2017 bl.a. for inntransportbilens størrelse, blir det nå riktig å benytte SSB-indeks for tankbil, 3-akslet bil *med* henger. Denne indeksen viser en økning på 2,46 prosent fra desember 2016 til desember 2017. Tine har hatt en gjennomsnittlig kostnadsvekst på 2,95 prosent for all tanktransport fra 2016 til 2017.

Landbruksdirektoratet foreslår å oppjustere kostnadsgrunnlaget for innfraktsatsene for kommende satsperiode med 2,46 prosent, tilsvarende SSB-indeksen fra 2016 til 2017.

Forslag til nye innfraktsatser fra 1. juli 2018 fremkommer av vedlegg 1.

Innfrakttillegget belaster felleskostnadene med 31,3 øre/liter, noe som er en økning på 0,7 øre/liter fra gjeldende satsgrunnlag.

3. Produksjonsfløteverdi

Sats for produksjonsfløte fastsettes med hjemmel i forskrift av 1. juli 2003 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering av jordbruksråvarer § 3 nr. 4, lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 14.

Produksjonsfløteverdien er en administrativt fastsatt verdi som først og fremst benyttes i markedsreguleringen, blant annet ved fastsettelse av tilvirkningsverdien på smør. Som vurderingsgrunnlag tar Landbruksdirektoratet blant annet hensyn til etterspørselen etter magre vs. fete produkter, fløtebalansen og muligheten for prisoppnåelse i biproduktgruppe 1–3.

Landbruksdirektoratet vurderer endringer i produksjonsfløteverdien ut fra den til enhver tid gjeldende markedssituasjonen. Det er forventet økt etterspørsel etter melkefett fremover fremfor etterspørsel etter melkens øvrige bestanddeler. Det har ikke vært reguleringseksport av smør i 2017, og det er heller ikke prognosert med reguleringseksport i 2018. Videre er det forventet en nedgang i fettprosent i melken fra 2016 til 2018.

Som følge av en helhetlig vurdering av markedssituasjonen, foreslår Landbruksdirektoratet å øke satsen for produksjonsfløte med 1 kr/liter til 21 kr/liter.

4. Tilvirkningsverdi på smør

Landbruksdirektoratet har beregnet prognosert tilvirkningsverdi på smør for satsperioden 2018–2019 til 50,27 kr/kg, hvor produksjonsfløteverdien er på 21 kr/liter. Vi tar forbehold om at oppdaterte tall fra markedsregulator frem til vedtakstidspunktet kan føre til endringer i den foreslåtte verdien.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Elsebeth Hoel
seksjonssjef

Mari Holteberg Vold
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Vedlegg høringsbrev tabell 1-3

Høring – endringsforskrift

Vedlegg 1 Forslag til nye innfraktsatser fra 01.07.2018

Høringsliste